

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 2152/1911.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu drept credinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopole și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă.

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul-Organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica Noastră catedrală de aici pe **Dumineca Tomii, adecă pe 17/30 Aprilie** a. c., orele 9 dimneța, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, va urmă deschiderea Sinodului în sala mare a Seminarului diecezan.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. D. deputați spre orientare.

Arad, la 4/17 Aprilie 1911.

Al tuturor de binevoitor

Ioan J. Papp
Episcopul Aradului.

Notă. Îndatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați sinodali, căci nici un concediu, nu se acoardă fără de cuvenită motivare și dovadă a cererii de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Nr. 1980/1911.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos împreună cu salutarea noastră arhierescă.

„Prăznuim omorîrea morții, sfărmașia iadului și începătura altei vieți vecinice.“

Stih. 3. din oda a 7. a mărteii prăznuiri

Iubiților creștini și fii sufletești!

Preamilostivul Dumnezeu, care ne-a zidit după chipul și asemănarea sa și ne-a binecuvântat cu toate darurile sale pământești și cerești, s'a îndurat a ne face parte și de bucuria acestei sfinte prăznuiri, și de aceea folosesc plăcuta ocaziune de-a veni și astădată cu duhul meu între voi, pentru ca înainte de toate să îndrept ochiul minții și al inimii mele spre ochiul minții și al inimei voastre, și astfel îmbinat ochiul minții arhierelui cu ochiul inimei credincioșilor săi, să ne apropiem cu dragostea de fii la tronul măriri lui Dumnezeu, și împlinindu-ne cea mai de căpetenie datorință creștinească, să-i aducem închinăciunile noastre de umilință și imnurile noastre de laudă și mulțumită, pentru că ne-a învrednicit a ajunge aceasta **primăvară nouă** a vieții noastre trupești și sufletești și deodată să-i mulțumim și pentru toate bunătățile, cari le face cu noi după blândețele sale.

Am venit la voi, iubiților mei fii sufletești, și cu scopul și dorința, ca deodată cu sfânta prăznuire să deștept privirea voastră și la lucrurile cari se petrec în toate zilele în auzul și la vederea voastră, la celea ce înșivă le vedeți cu

ochii și le simțiți cu inima, și dându-ne seamă de starea în care ne-a aflat aceasta mărită și sfântă zi a prealuminății învierii a Domnului Mântuitorului nostru Isus Hristos, să luăm îndemn de cugetare mai aprofundată asupra viitorului nostru și al neamului nostru.

Iubiților creștini și fii sufletești!

De câteori prăznuim această mărită și sfântă zi, aceasta sărbătoare a sărbătorilor, aceasta *inoire* a *nădejzii* vieții creștinești, trebuie să avem înaintea ochilor adevărul sfintei evanghelii, că prin nașterea, patima de bunăvoie, prin răstignirea, moartea, îngroparea și învierea de a treia zi, Mântuitorul nostru Isus Hristos și-a împlinit chemarea pentru care a fost trimis din ceriu pe pământ, și astfel nunumai și-a făcut deplin *actul mântuirii* neamului omnesc din blăstămul păcatului, ci prin sfânta și prealuminata Sa înviere a și deschis tuturor neamurilor și sămânțiilor pământului calea cea adevărată, carea duce la binele și fericirea, pentru care este zidit omul. Când acum ne dăm seamă, că între acestea neamuri și sămânții se numără și neamul nostru românesc, zidit după același chip și asemănare, după care sunt zidite și alte neamuri și e înzestrat cu aceleași facultăți, adică cu aceleași daruri trupești și sufletești, cu cari sunt împodobite toate sămânțiile pământului, și când ne mai dăm seamă, că precum toată ființa omenească astfel și neamul nostru își are începutul dela aceeași și păreche de oameni, cărora le-a zis Dumnezeu: „*Creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul*“¹⁾: ar urmă după legile naturale, că noi numai prin limbă, prin credință, prin port și prin datinele noastre creștinești să ne deosebim de neamurile, cu cari ne-am trezit viețuind în societate pe acest pământ al iubitei noastre patrii comune. Noi însă nu putem tăinuți, precum nici nu trebuie să tăinuim faptul, pe cât de adevărat pe atât de umilitor și îngrijitor pentru prezentul și viitorul nostru și al neamului nostru, că între starea acestor neamuri și între starea noastră, între mulțămirea și îndestularea lor și între îndestularea și mulțămirea noastră, prin urmare și între bucuria zilelor vieții lor și între bucuria zilelor vieții neamului nostru, noi vedem așa mare deosebire, pe cât de mare este deosebirea între căldura și strălucirea soarelui și între lumina lunii.

Și când ne mai cugetăm, că, precum înaintăm cu zilele și cu anii, acestea stări se simțesc tot mai tare la avut și la sărac, la cărturari ca și la necărturari, în familie ca și în socie-

tate de o potrivă, nu putem să nu ne întrebăm: care să fie cauza cea adevărată, și cari să fie cărările și mijloacele, prin cari să putem pune capăt ori măcar să mai potolim văpaia focului nemulțămirei noastre?

Dorind însă îndreptarea spre bine a lucrurilor, trebuie să fim nainte de toate drepți, și dându-ne seamă de faptele proprii și de viața noastră, să ne întrebăm cu inima liniștită și cu conștiința curată: nu cumva și noi ori chiar numai noi înșine purtăm vina acestei stări de nemulțămire?

Spre a afla și înșivă răspunsul potrivit la întrebarea de mai sus, trebuie să ne cugetăm la viața oamenilor chiar și numai din timpurile, în cari ne-am trezit noi cei de astăzi — nu tocmai așa înaintați în etate, și vom afla, cum atunci nu eră casă, din care cel puțin unul să nu cerceteze biserica în Dumineci și sărbători; cum cel bogat, dacă eră bolnav, dădea celui sărac, chiar și servitorului său vestmintele sale, ca să meargă la sfânta biserică și să-i aducă sf. anafora spre întărirea credinței în Dumnezeu și în ajutorul darului său; cum nici bătrânii nici tinerii nu cercetau birturile și locurile de petreceri, unde se strică sănătatea, se slăbește credința conjugală și se destramă viața casnică familiară. Și dacă ne mai cugetăm apoi, cât de înălțătoare erau petrecerile ținute în casele și în familiile lor, cum acelea se începeau cu rugăciuni de mulțumită pentru toate bunătățile pământești și cerești, cu rugăciuni săvârșite de preoții sfântului altar, și încheiate cu daruri și milostenii pentru săraci, neputincioși și pentru biserici, și cum nici bărbații, nici femeile nu se îmbrăcau în haine cumparate pe bani imprumutați: veți afla și voi înșivă, că toți se știau împacă cu soartea, toți erau mulțămiiți cu cât a dat Dumnezeu și nimenea nu râvnea la avutul de aproape, ori la cinstea casei și a familiei lui.

Da, erau mulțumiiți, lumea de atunci cunoștea stricăciunea vieții de acum; pentru că bărbații erau destoinici de stăpânirea casei și a avutului lor; numărul poporului sporea de după legile date de ziditorul: *creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul*; părinții creșteau pe fiii lor înfrica lui Dumnezeu, îndreptându-i pe calea virtuților creștinești; fiii erau cu credință și cinstire, cu ascultare și supunere față de părinți și nu râvneau la moștenirea părintească și cu atât mai puțin să șează pe scaunul părinților lor nainte de vreme; tinerii de atunci peste tot, cinsteau stăpânirea bisericăască și lumească, preconducătorii lor preoți și pe toți fruntașii și bătrânii poporului. Când apoi ne mai cugetăm și la aceea, că cinstea și omenia la

¹⁾ Facere c. 1. v. 28.

oameni eră atât de vădită, încât nu numai că-mărilor și hambarele, dar chiar și lăzile cu scumpeturile erau deschise și înaintea servitorilor, întocmai ca și naintea membrilor familiei: este de înțeles, că deși timpurile de atunci încă erau grele pentru naintarea neamului nostru, dar părinții noștri, având duhul răbdării, fiecare se simțea bine și fericit în casa și familia sa, și fieștecare puneă temeiu nădejdei sale prin credință neclătită în Dumnezeu, arătată prin viața sa fără prihană, prin dragostea sa creștinească și prin plinirea legilor.

Unde sunt acum vremile acestea, unde este cinstea și omenia, unde iubirea de aproape-lui, unde curețenia vieții creștinești, și unde mulțămirea de atunci? Durere, acestea vremuri de mulțumire nu mai sunt, ori de ar mai și fi, nu sunt pretutindenea și nici în măsura corăspunzătoare intereselor de viață a neamului nostru, neam cu drepturi de a trăi și a-și plini chemarea pe acest pământ.

Precând însă ne plângem și nu fără temeiu, că în locul mulțumirei bătrânilor de pe vremuri, s'a înstăpănit nemulțumirea noastră a celor de astăzi, numele nostru de creștini cu nădejde în Dumnezeu, ne impune datorința: să nu ne mai întinăm sufletul cu păcatul vechiu de a încărcă toată vina nemulțumirei noastre pe umerii altuia, ci să ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului nostru Isus Hristos, care, descriind necredința și orbirea sufletească a poporului evreesc, zice astfel: „*A venit lumina în lume și oamenii iubesc mai mult întunerecul de cât lumina, pentru faptele lor cele rele*”²⁾.

Să nu mai aruncăm dară nici noi vina nemulțămiiții noastre tot pe împrejurări neatâr-nătoare dela voința și puterea noastră; să nu aruncăm în toate cazurile vina nemulțumirei pe stăpânirea bisericească și lumească ori pe greutățile timpului, ci să recunoască fieștecarele și să mărturisească pe față, că nemulțumirea

noastră își are izvorul nu numai în orbirea sufletească a neamului nostru, — căruia nu i-a plăcut și nu-i place din destul lumina și învățătura, dar și în slăbirea credinței lui în Dumnezeu și în răceala dragostei cătră biserica străbună; să recunoască, că nemulțumirea provine din stricarea bunelor moravuri de odinioară, adecă din lipsa de adevărată viață creștinească a poporului.

Spre a înțelege aceasta vină a poporului, este de prisos să ating scăderea, în multe locuri îngrijorătoare, a numărului populației, fapt constatat la conscrierea făcută la începutul anului acestuia și cu atât mai puțin să ating cauzele acestei scăderi ori cauzele, cari turbură

viața casnică, familiară și socială la o mulțime dintre voi, cauze vouă binecunoscute; dar în fața faptului, că sudoarea muncitorului în anii din urmă a fost răsplătită cu roduri îmbelșugate și cu prețuri bune, dați-vă înșivă seamă: cât de mic este numărul acelora dintre voi, care și-au făcut în casa și familia sa vre-o rugăciune de mulțămită; cât de mic este chiar și dintre cei mai cu stare numărul acelora, cari din prisosul lor, au făcut vre-o dăruire la biserica sa națională, la școala sa confesională atât de trebuincioasă pentru susținerea și întărirea neamului nostru; și cât de mic este și numărul acelora, cari să fi ajutorat pe săracii poporului, pe bolnavii neputincioși, ori pe orfanii ajunși la mila și la ajutorul neamului? Cercați apoi și veți afla: cum crește numărul acelora cari, cu cât naintează în cinste și în avere trecătoare, cu atât le crește și trufia și cu atâta se îndepărtează mai tare de Dumnezeu, fără să-și aducă aminte, că de au mult, ori puțin, totul ce au, au numai dela Dumnezeu, care înalță și smerește; fără să se cugete la adevărul sfintei scripturi, că „*bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce caută pre Domnul nu se vor lipsi de tot binele*”³⁾ ori măcar să-și aducă aminte, că tocmai orfanii nesocotiți de ei, pot să le urmeze în moștenire, precum s'a și întâmplat și se întâmplă adeseori.

Când astfel este fapt cunoscut, că nemulțumirea își are izvorul în îndepărtarea omului de Dumnezeu, de lumină și de adevăr, de care păcat omul s'a făcut vinovat nu numai prin negândirea de viitorul său și astfel prin negândirea de a-și îmbogăți cunoștințele de viață prin luminarea minții sale, — dar s'a făcut vinovat și prin lipsa dragostei vieții creștinești, adecă prin călcarea poruncilor și neîmplinirea datorințelor și a sfintelor învățături ale bisericei noastre, — cum este și necercetarea regulată a bisericei, nesocotirea sfintei țaine a cununiei și neîngrijirea de curățirea vieții sale trupești și sufletești, urmează de sine: că fiind cunoscute acum și cărările, cari duc la bucuria și mulțumirea, de care se bucură alte neamuri, focul nemulțumirei neamului nostru încă se va potoli în momentul, când omul se va întoarce la lumină și adevăr, când adecă își va plini cu credință și cu dragoste toate datorințele cătră Dumnezeu, cătră sine însuși, și cătră de aproapele.

Astfel să cugete fieștecarele dintre voi și nu numai să facă făgăduință tare, dar să și țină cu sfințenia cuvenită făgăduința: de a începe și a duce de astăzi înainte o viață curățită de toate patimile, cari întunecă mintea; turbură inima și fac omul neputincios, de a duce viață fără prihană

²⁾ Ioan c. 3. v. 9.

³⁾ Ps. 33. v. 10.

întru frica lui Dumnezeu. Și când astfel veți cugeta, și veți face, tot creștinul și astfel noi cu întreaga noastră biserică vom putea cânta cu bucurie: că astăzi *prăznuim omorârea morții, sfărămarea iadului și începătura altei vieți vecinice.*

După cari toate, rugând pe milostivul Dumnezeu: să primească sfintele rugăciuni, să ne învrednicească a lăuda și a mări cu inima curată aceasta sfântă înviere, cuvintelor mele să le dea intrare la auzul și să le fac loc de roade creștinești în inimile voastre; să ferească toate orașele, cetățile și satele, deci și pre noi și iubita noastră patrie de foc, de cholera, de secetă și de alte nenorociri; îl rog totodată: să vă binecuvinte pe voi, pre bătrânii și pre tinerii voștri, pre bărbați și pre femei, pre avuți și pre săraci de o potrivă cu darurile dragostei sale părintești; să surpe păretele vrajmei și să întărească pacea între voi toți, ca astfel sfântul praznic de astăzi să-l petreceți acum și la mulți ani, tot cu mai multă mulțumire și veselie creștinească Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Învierii Domnului din 1911.

Al vostru tuturor

de binevoitor

Joan J. Papp m. p.,
Episcopul Aradului.

Trecerea unui arhiepiscop catolic la ortodoxie.

Toate ziarele românești aduc vestea senzațională despre trecerea unui arhiepiscop catolic francez la ortodoxim. Și cei important pentru noi e că acest arhiepiscop cu numele Iosef René Villatte voind a trece la ortodoxim, prin mijlocirea bisericii noastre românești dorește „admiterea în sfânta biserică ortodoxă a lui Isus Hristos lăpădând publicamente erorile romane și protestante ale sectelor din occident.”

În zilele trecute a fost înaintată cererea arhiepiscopului la Mitropolia română din București de către superiorul bisericii românești din Paris.

Acest fapt unic în felul lui și fără precedent în biserică noastră a produs diferite păreri în clerul înalt metropolitan. Cei mai precauți veghetori ai ortodoxismului românesc au primit cu o oare care rezervă faptul acesta neașteptat, presupunând o oare care tănuție apucătură iezuitică pentru a putea infruptă cu lesnire propaganda catolică și între români din regat.

De aceia I. P. S. Sa Mitropolitul Atanasie a răspuns superiorului bisericii românești din Paris că a primit cu bucurie mărturisirile și dorința arhiepiscopului Villatte și că întru cât înaltul prelat a fost hirotonit de arhiepiscop de către trei episcopi ai bisericii

Siriane—iacobite crede a fi canonic o solicită actele dela scaunul patriarhial din Antiohia, căci numai în urma prezentării acestor acte va putea fi primit și de biserică noastră în aceleași condiții.

Aicea dăm petiția adresată de arhiepiscopul catolic Mitropoliei din București, în traducere românească

**Eminenței Sale Mitropolitului
Primat al României.**

Prea onorate Părinte,

„Smeritul Vostru servitor în Isus Hristos, Iosef René Villatte, arhiepiscop al bisericii catolice, după ce a urmat instrucțiunilor, sfaturilor și avizului reverendului părinte Chesarie Stephano, superiorul bisericii române din Paris, vine foarte respectuos a face la picioarele Eminenței Voastre profesiunea sa de credință ortodoxă, mărturisită de biserică al cărei prea iubit primat sântefi”

„Voind a da întregii lumi o dovadă de nădejdea ce este în mine, cer cu toată smerenia admiterea mea în sfânta biserică ortodoxă a lui Isus Hristos, lăpădând publicamente erorile romane și protestante ale sectelor din occident”.

„Am onoare de a informa pe Eminența Voastră în „toată sinceritatea, că supunerea mea la Biserica Ortodoxă, este făcută fără condițiune, gata a depune demnitatea mea Arhiepiscopală, dacă Eminența Voastră o cere. Hirotonisit Arhiepiscop de către trei Episcopi ai Bisericii Siriane-Iacobită, las Eminenței Voastre toată libertatea de a se pronunța asupra succesiunii mele apostolice, nedorind decât un singur lucru, acela de a servi lui Dumnezeu și Bisericii Sale în viața monahală sau cea de misionar.

„Terminând petițiunea mea, implor rugăciunile și binecuvântările Eminenței Voastre și o rog de a accepta dimpreună cu respectul meu, supunerea mea, precum și jurnalul alăturat la această scrisoare.

„Primiți Eminență, din partea servitorului Vostru „salutările cele mai respectuoase”.

† J. René Villatte,
Arhiepiscop.

care este Mar. Timothous I.

Ciuma.

Microbul ciumei

Cauza acestei grozave maladii infecțioase este un microb care a fost descoperit de Jersin de la Institutul Pasteur din Paris, el a descoperit acest microb la Hong-Kong cu ocaziunea ciumei din 1894. Acest microb are forma unui bacil scurt cu capetele rotunzite, se colorează mai tare la capete rămânând mai necolorat la mijloc (înfățișare de suveică.) Se găsește în baboane mai ales la început înainte de a da în coptură; în forma pulmonară, microbul se găsește în mare cantitate în scuipatul bolnavilor; ear în forma septicemică se găsește în mai mare cantitate în sânge.

Bacilul ciumei trăește 7—8 zile în puroiul sau scuipatul uscat și amestecat cu praful (colb); trăește câte-va luni în pământ și aproape o lună în cadavre.

Guzganul și șoarecele sunt dintre animale cele mai expuse ciumei; în experiențele de laborator e de ajuns a depune câți-va microbi pe fundul gurei unui șoarece sau guzgan pentru ca acele animale să moară de ciumă; în sângele lor se găsesc numeroși bacili Jersin Cănele și mâța capătă mai greu ciuma; momița foarte ușor având aceleași forme ca la oameni; păsările rezistă ciumei.

Înainte de a izbucni o epidemie de ciumă, se semnaleză o epidemie mortală printre guzgani și șoareci, cu sutele să găsească cadavrele lor, mai ales prin porturi și corăbii; în cadavrele lor se găsește în abundență bacilii ciumei.

Descoperirea modului de propagare a ciumei de către învățați a făcut că azi această maladie e ușor de combătut în centrele civilizate. S'a descoperit că ciuma este în primul loc o maladie a șoarecilor și guzganilor, de la cari trece la oameni prin pișcăturile unor purci cari au supt sânge de la șoareci postife-rați; acei purci pișcând pe un om, i-a introdus bacilul ciumei în împunsătură; acela e punctul de plecare al unei ciume bubonice sau septicemice după virulența (tăria) microbului.

În India îndată ce se observa moartea șoarecilor, populația începea să fugă, ciuma era gata să izbucnească. La Canton în preajma izbucnirii ciumei din 1894 s'au adunat 45.000 de cadavre de șoareci și guzgani.

Învățații au descoperit că în intestinul puricilor, ce trăiesc ca paraziți în blana șoarecilor și guzganilor, microbul ciumei trăiește 5-6 zile, ba încă se și înmulțește; de asemenea muștele și un fel de țintari cari trăiesc pe acolo, pot transmite prin pișcăături, microbul ciumei la om.

(va urmă.)

Alcoolismul.

Neagu Marin Broțacel. Era o călduroasă zi de vară, a anului 1908. Soarele trimetea de pe cerul albastru, arzătoare raze, peste plantele, cari își aplecau în jos frunzele ofilite. Și oamenii, și vitele și pomii simțeau puterea voinței celui de sus, care de aproape 8 săptămâni nu ne mai trimesese ploaia binefăcătoare poate pentru preamultele și nelegiuitele noastre păcate.

În aceea zi, eu și tovarășul meu de excursie I. ne plimbam pe câmpiile satului C., de astfel binecunoscut nouă încă din copilăria noastră, împreună cu toți sătenii lui potecile, văile și pârâiașele sale. Mai toți locuitorii terminase seceratul, și în mijlocul miriștilor, stau, în rânduri parcă de bătae, drepte, clăile de grâu, orz și ovăs. Porumburile erau ofilite, iar pământul uscat și crăpat. Din loc în loc, mai găseam grâne încă nesecerate, cine știe ale cărui locuitor mai leneș sau izbit de împrejurări nefavorabile, de a mai fi făcut munca la câmp. Mergeam așa vorbind, mai mult de seceta ce amenință să ne izbească, când întâlnirăm și pe moș Petre, om cunoscut foarte glumeț la vorbă dar cu judecată și scaun la cap. Să tot fi avut 60 ani, nalt, frumos la corp și chip, bălan cu plete mândre și bogate ce-i cădeau pe umeri, de sub pălărie. Întrând în vorbă, începurăm a-l descoase, despre timpurile vechi. Mergând câteși trei, trecurăm pe lângă o târlă, destul de mare ce părea a fi semănată cu pământă și pir, dacă nu ne-am fi uitat mai de aproape ca să constatăm că are și puțin grâu! Pricepusem! Fusese prea mult plivit și îngrijit. Vrednic om! zise tovarășul meu I. Bun agricultor! răspund eu. Eh grozavă patimă! zise moș Petre, oftând. Ne-am uitat la

dânsul mirați, neînțelegând ce voia să spună! Dar el după ce ne privi lung, după ce își roti ochii peste lanul cu pământă încă nesecerat și după ce oftă cu tristețea adâncă ne zise: „Dacă ați vedea și ce e în sat, și pe stăpânul acestui nenorocit pământ și pe burtosul și bogatașul evreu cărciumar, v'ați mira și întristă mai mult!“ Drept răspuns la aceste, o pornirăm spre sat, cerând a ne explica și arată această afacere, misterioasă în acele momente.

Sosirăm, în sat, în fața unei case, mai mult de forma, căci nu mai avea decât 3 pereți, acoperișul luat căpriorii putraziți de ploii, văruiala picată, grățiile rupte prispa dărîmată, ferestele nici că se mai cunoștea, că erau doar niște găuri, iar un porc al unui vecin rama liniștit sub o temelie. Niște țărushi mici din parii gardului, arătau că pe vremuri această pustietate fusese curte. Un lemn, două, cum și locul bătătorit, mai indică că mai existase odată coțete, pătule, jignițe, șoproane etc. Bălăriile crescuse ca 1 metru, un broțacel cântă, poate de dorul apei, gropi de porci găsiți la orice pas, și un pustiu lung ținea loc de grădină. La poartă (care nu mai era, dar cam se vedea că acolo trebuia să fi fost) o salcie pletoasă părlită de soare își aplecase ramurile cerând parcă ajutor, aducând puțină umbră pământului uscat. Sub ea un corp omenesc cu bale la gură, cu buzele vinete, ochii duși în fundul orbitelor, părul mare murdar, cu un suman cu 7-8 mânici, o cămașă ale cărei petice atârnav pline de nomol; zăcea dus O slabă mișcare a peptului arăta că încă viețuia, iar mirosul de basamac ne spunea că avem deaface cu un bețiv.

„Iată!“ ne zise moș Petre. „Vă place! Și acum să vă spun Istoria lui.“

„Tatăl său, Dumnezeu să-l aibă în pază, acum mort de ani de zile, vestitul Marin Broțacel, era un om cu frica lui Dumnezeu! Învățese dela părinți, munca, gospodăria, economia, și să nu bea nimic. La horă, lipsea dintre cei ce beau, când era flacău, iar cât a fost însurat, cărciuma nu l-a văzut. A fost un leat cu mine, într'un regiment de dorobanți și a fost sergent, că se pricepea tare în ale ostășiei, era ascultător și știa și buche bune. Nu odată am ascultat poruncile lui, căci eu eram soldat! Ce om cumsecade! Își vedea de treaba, casa, vitele și gospodăria lui. Nu se amestecă el în fleacuri și daraveri. Noi sătenii am voit a-l alege primar, dar el a refuzat. Și l-a dăruiț Dumnezeu cu un copil numai, anume Neagu, care este ast prăpădit de ici. Dar vorba zice: „Dintr'un trandafir ese un mărăcine și dintr'un mărăcine ese un trandafir.“ O surcea era tas'u, și alta el. S'a căznit bietul răposat cu el fel și chip dar în zădar; el tot ce știa făcea. Turnă în el spirt și țuică ca pe apă. Biata măsă a murit de inimă rea. Iar tas'u la câțiva ani s'a dus pe urma ei. Și a rămas el stăpân peste tot, iar acum este jidovul cărciumar din colț. Unde este gospodăria lui bietul Marin Broțacel? Vitele lui, pătulele lui, bucatele lui, curtea lui, toate ale lui? Dar șezătorile cele frumoase cu lăutari și jocuri zglobii? Unde sunt boii cei cu clopote venind dela țarină? Curtea plină de argați, veselie și viața ce domniau? Când mă gândesc, parcă înnebunesc. Și acum? Singura apă din puț a rămas limpede și curată, din mânele ticălosului!“ și moș Petre oftă adânc. În adevur, lângă salcie lângă drum, fusese pe vremuri un puț, acum fără sghiaburi, fără furcă, fără cumpănă, numai o găleată găurită și putredă, legată cu o sfoară cu vre-o 20 noduri legate de un țărush de pe mal, mai servea pe vecini și călători. Simțeam cu toții o sete pe care o stinserăm cu apă limpede și rece din oropsitul puț. Bună apă! zisei

eu. „Bună tată dragă, atât băt ticălosul nu o va spurca și pe ea ca pe celelalte toate scule și averi!“ răspunse moș Petre.

Ne-am despărțit lăsând în urma noastră, încă zăcând, pe Neagu cel bețiv! O mare tristeță ne cuprinsese și ultimele cuvinte ale bătrânului ne răsunau par'că încă în urechi.

II

După un somn zbuciumat, a doua zi eram în picioare când soarele se ivea roșu pe cerul senin. După alte treburi, voind să es la câmp, eșind pe linie, văd lume multă alergând într-o parte a satului. Când sosindu-mă și moș Petre. Imi zise din fugă: „Nu v'am spus eu...“. Surprins și presimțind ceva rău, am alergat după dânsul fără însă a-l ajunge, până la ruinele lui Marin Bortăcel. O mulțime de lume lângă puțul părăsit, iar moș Petre întâmpinându-mă imi spuse: „Și cinstita apă a spurcat-o ticălosul cu patima lui!“

În adevăr din apa cea limpede și rece de eri, eșea un cap murdar, plin de bale, fără viață al alcoolului Neagu Marin Bortăcel. Venind noaptea beat de sub salcie spre casă a nemerit în puț. Grozavă soartă și înfiorătoare patimă!

III

Astăzi pe locul de mai sus se ridică falnic casele jidovului crâșmar din colț, îmbogățit cu averea și viața noastră.

(*Antialcoolul.*)

**Tuturor cetitorilor nostri le dorim:
„Sărbători fericite!“**

CRONICA.

Cărți didactice aprobate. Ministrul instrucției publice a aprobat cu rezoluția dela 31 martie a. c. Nr. 15.591 în ultimele ediții — următoarele manuale de Iuliu Vuia: 1. Abecdar scris după metoda cuvintelor normale 2. Abecdar scris după metoda sunetelor vii și 3. Carte de cetire pentru clasa a doua.

Șezătoare literară în Arad. În Dumineca Tomii va fi o frumoasă și înălțătoare sărbătoare culturală în Arad. Simpaticii nostri scriitori, vrednici purtători ai condeiului românesc vor veni în mijlocul nostru ca să fluture pentru un moment — spre mândria noastră — stindardul scrisului românesc.

Până acum și-au anunțat participarea următorii dni: Brătescu-Voinești, Sadoveanu, Anghel, Șt. O Iosiv, Cincinat Pavelescu, Haralamb Leca, Gârleanu, Zaharie Bârsan, A. Herz, Căton Teodorian, Goga, Ciura, Lupaș și Agârbiceanu.

Nădăjduim că intelectualitatea noastră din provincie va alerga cu mic cu mare în Arad în ziua prefiptă spre a deschide brațele și a învălui în vâlul cald al admirației și al iubirei noastre sincere pe acești pricepuți interpreți ai sufletului românesc.

După amezai la ora 1 să va da un banchet mare în Crucea-Albă în onoarea scriitorilor, iar șezătoarea va avea loc seara. Învitări speciale nu se vor face. După șezătoare va urma o petrecere cu dans, la care doamnele și domnișoarele sunt rugate a să prezintă în frumosul nostru Țort național.

Necrolog. Cu inimă de soț aduc la cunoștința rudeniilor prietenilor și cunoșcuțiilor, că soția mea Silvia Eufemia Vidu născ. Codrean în 2/15 Aprilie 1911 și-a încredințat blândul suflet în mâinile Creatorului, — la etatea de 44 ani.

Lugoș. la 2/15 Aprilie 1911. Ioan Vidu, soț

Cronică bibliografică

A apărut Nr. 4-5 din „*Vatra școlară*“ revista pedagogică a regretatului Dr. Petru Șpan sub dirigerea Dlui profesor Dr. Stan. Numărul acesta este închinat memoriei neuitatului ei întemeietor.

Concurs.

Pe baza incuviințării Ven. Cons. diecez. în Nr. 1400/911 pentru postul de capelan temporal cu dreptul de succesiune, sistemizat pelangă deficientul paroh Ioan Muntean d n **Buhani**, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1., una sesiune parohială. 2., Uzuctul unui intravilan cu casă parohială și supraedificate. 3., Stolele legale. Birul legal, din toate acestea alegândul capelan va beneficia jumătate, afară de casa parohială care va locui-o singur. 5., Intregirea dela stat o va beneficia întreagă veteranul paroh până-ce trăiește. 6., Alegândul capelan este îndatorat a suporta și dările publice după partea sa subtrăgându-să darea ce cade după întregirea dela stat, ce nu-o beneficiază; să catehizeze în școala confesională fără vre-o alta remunerațiune. Parohia fiind de clasa a III-a dela recurenți să recere asemenea cvalificațiune.

Recurenții au a-și trimite recursurile ajustate cu documentele prescrise, — adresate comitetului parohial din Buhani, la P. O. oficiu ppesc. ort. rom. Buteni (Körösbökény) până la termenul concursual, iar iar pentru a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie să se prezenteze în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică din Buhani, având să observe dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Buhani din ședința comitetului parohial, ținută la 17 febr. (2 martie) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu; *Iuliu Bodea* adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru deplinirea stațiunii învățătoarești, clasele superioare dela școala din **Șicula**, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, staverindu-să totodată termenul de alegere pe Duminecă în 15/28 Mai a. c.

Emoluentele sunt: 1., în bani dela parohie 1000 cor., 2., pentru adunarea gen a Reuniunii inv. 20 cor., 3., pentru conferințele tractuale 4 cor., 4., venitele cantonale îndatinate dela funcțiunile unde va servi, 5., locuință 2 odăi, culină, cămară grajd și grădină de 400 st.□

Alesul pe lângă instrucția și conducerea elevilor săi în dumineci, și sărbători la s. biserică va fi obligat a provedea și cantoratul fără altă remunerațiune.

Aceia, cari vor avea 4 cl. medii și vor documentă că știu instrua și conduce cor, vor fi preferiți.

Recurenții sunt poftiți ca recursurile ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Șicula, să le subștearnă în termenul de sus,

la oficiul ppece gr. or. rom. din Borosjenő (Ienopolea) și să se prezinte sub durata concursului, în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința comitetului par. din Șicula, ținută la 25 Martie.e (7 Aprilie) 1911.

Roman Hanc
președinte.

Iustin Montia
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezbiter.

—□—

1—3

Autorizat prin rezoluțiunea Venerabilului Consistor Nr. 628/911 escriu concurs din oficiu cu termen de **3 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în **Ianova** (Margitfalva, pprezb. Timișorii) prin moartea parohului Petru Petrovici.

Beneficiul parohial se compune din folosirea seșiuneii parohiale de sub Nrul cărții funduare 271 și a intravilanului și estravilanului aparținător; stola și birul legal.

Alesul va avea să se îngrijească de locuință, și să supoarte toate serviciile publice după beneficiul său parohial

Parohia fiind de clasa primă (I) se recere ca recursele ajustate cu documentele recerute pentru parohii de clasa primă, conform Regulamentului din vigoare, să le așternă la Prea On. oficiu pprezbiteral în Timișoara (Temesvár). Reflectanții vor avea să se prezente în s. biserică cu observarea § 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală. Alesul este obligat, ca în rândul slujbei sale să predice în dumineci și sărbători în s. biserică; și fără alta remunerație, să provadă catihizația la școalele conf. din loc.

Timișoara, 30 martie (12 aprilie) 1911.

Oficiul ppresbiteral gr. or. rom. al Timișorii.
Dr. Tr. Putici ppresbiter.

—□—

2—3

Devenind în vacanță postul de învățator dela școala de băeți gr. or. română din **Checia-Română** (Román-Kécsa, Torontál m.) Protopopiatul Banat-Comloș (Nagy-Komlós), prin aceasta să publică concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în foaea oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1. Locuință liberă cu 2 chilii, cuină, cămară, podrum, ștolog, cocină și 400 stângeni grădină. 2. 1000 cor. salar în bani gata 3. Pentru scripturistică 10 cor. 4. Spese de conferință 15 cor. 5. Dela inmormântări unde va fi poftit 1 cor. Pentru văruirea și curățirea pe dinlăuntru a locuinței învățătoarești să va îngrijii alegândul învățator.

Dela recurenți să cere pelângă diploma învățătoarească să conducă strana dreaptă și să instrueze elevii în cântările bisericesti, și răspunsurile liturgice și să conducă în dumineci și sărbători elevii la S. biserică; mai departe să conducă școala de repetiție fără a putea fi pretinde altă remunerațiune.

Să notifică în fine că recurenții, cari sunt în stare a înfință și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursele lor ajustate cu documentele recerute conform regulamentulului în vigoare, adresate comitetului parohial din Checia-Română, să le subștearnă Prea On. oficiu protopresbiteral în Banat-Comloș (Nagy-Komlós, Torontál m.) în timp legal și să se prezinte

în vre-o duminică sau sărbătoare în S. biserică din Checia-Română pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checia-Română ținută la 17/30 martie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* adm. protopresb.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru pictarea Sf. biserici din **Șustra** conform preliminarului de spese aprobat de Venerabilul Consistoriu sub Nrul 4191/910. comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni.

1. Licitațiunea se va ține la 1/14 maiu, după amez la 2 oare.

2. Prețul esclamării 4330 coroane.

3. Licitanții au să depună 10% din prețul exclamării ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la Oficiul parohial din loc.

5. Licitanții nu își pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericescă își va rezervă dreptul de a da interprimere aceluia măestru în care va avea mai multă încredere.

Șustra, la 25 martie 1911,

Comitetul parohial.

—□—

1—1

Conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 1482/911 să publică licitațiune minuendă pentru renovarea și repararea sf. biserici gr. or rom. din **Cuiedi** (Köved) cu termen pe ziua de **23 april** (6 maiu) la 11 ore a. m. în școala conf. din loc.

Prețul de esclamare este 8360 coroane 07 fileri.

Licitanții au să depună 10% din prețul esclamării ca vadiu. Pentru participare nu poate nici un reflectant forma drept la diurne și spese de călătorie.

Planul, preliminar de spese precum și condițiunile de licitație să pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comuna bisericescă i-și rezervă dreptul a da întreprinderea aceluia reflectant în care are mai multă garanță.

Cuiedi (Köved) la 4/17 april 1911.

Parteniu Micluția
paroh pres. com. par.

—□—

1—1

În urma incuviințării Ven. Consistor arădan sub Nrul 7107/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a sf. biserici gr. ort. română din **Kisróna** (Ravna) pe 17/30 aprilie a. c.

1. Prețul exclamării 13000 cor. conform preliminarului de spese și a materialului adunat în parte se va satori cu ocaziunea licitațiunii,

2. Licitanții au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtie de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile de licitație se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. român din loc.

Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericescă își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere aceluia măestru în care va avea mai multă încredere.

Kisróna, (Ravna) la 20 martie (2 aprilie) 1911.

Simesie Jozsa
președintele com. paroh.

Ștefan Musca
not. com. par.

—□—

3—3

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

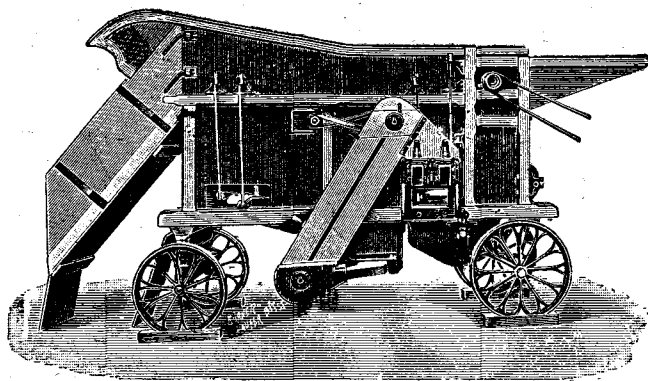
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

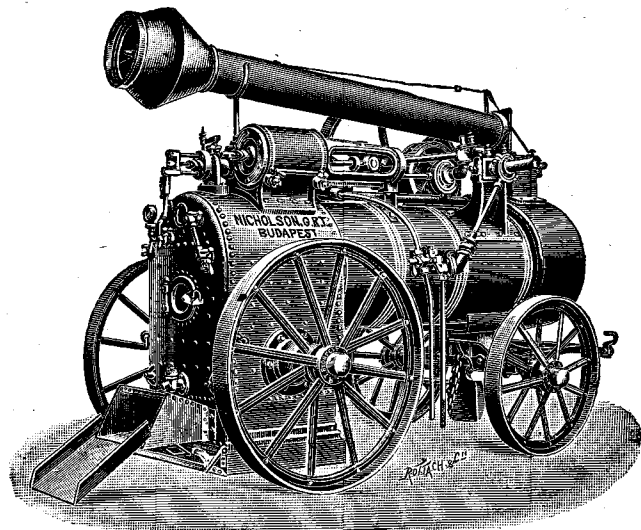
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. Articli de specialitate. Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și neguțorie de specialități separat în casa lui Dr. Ispravnic lângă neguțoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

15-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.